Bygdepartiet

LEKSANDS KOMMUN
Kommunstyrelsen
2024 -01- 12
Dnr.
Handlingsid.

# Motion från Bygdepartiet om enskilda vägar

De enskilda vägarna har från det att beslutet fattades om kommunal väghållning 1972 kantats med ett flertal mer eller mindre felaktiga beslut och utredningar.

De problem som ligger till bakgrund av nuvarande åtgärder från Leksands kommun (LK) kan sammanfattas i följande punkter:

- LK har inte rådighet över vägområdet och drabbas ofta av oförstående/motvilliga markägare som motsätter sig att kommunen inkräktar på deras mark för grenklippning, dikning och annat som krävs för att kunna sköta vägarna på ett effektivt sätt.
- LK har sedan beslutet om kommunal väghållning 1972 inte avsatt medel i tidigare budgetar för att underhålla de vägar LK haft väghållningen för och det har medfört att flertalet vägar har ett stort underhållsbehov.
- Kommunen vill ha en enhetlig förvaltning av vägarna

Därför beslutade kommunen att fastighetsägarna får sköta sig själva och bekosta reparationer och underhåll efter bästa förmåga. För att detta skulle ske begärde kommunen lantmäteriförrättningar på de 33 mil väg som kommunen haft ansvar för sedan 1973. De problem som listas ovan får till viss del anses som lösta då kommunen slipper uppdatera detaljplaner samt att fastighetsägarna själva får ta striden med grannarna om grenklippning mm. Ekonomiskt så slipper LK även underhålla de vägar som LK låtit förfalla i 50 år utan denna kostnad kommer fastighetsägarna få stå för själva.

Kommunen satsar stort på gång och cykelvägar i kommunen och inte sällan går dessa inom de områden som är eller kommer bli gemensamhetsanläggningar skötta av vägföreningar. I och med detta kommer samma problem kvarstå även efter att förrättningarna är genomförda. Vem har ansvar för cykelvägarna? Kommunen som byggt dessa på gemensamhetsanläggningen eller vägföreningen?

Som vi ser det finns bara en rättvis lösning på problematiken med enskilda vägar och det är kommunalt huvudmannaskap. Detta innebär att kommunen ansvarar för infrastrukturen och bekostas av fastighetsavgifter, skattsedeln och statsbidrag. Denna lösning vore det mest rättvisa ur flera synpunkter:

- Eftersom de flesta samhällsfunktioner och fritidsaktiviteter har flyttats in till centrala Leksand så är medborgarna utanför centrala delarna beroende av vägarna för att ta del av samhället.
- LK använder byarna i sin marknadsföring för att locka turister till orten och bör därför säkerställa tillgängligheten till dessa byar och rekreationsområden.
- Samhällstjänster såsom post, hemtjänst, sophämtning med mera kräver även de underhållna vägar och LK bör därför säkerställa att framkomligheten är tillfredsställande och med likvärdig kvalitet på vägarna.
- LK har haft ansvaret för underhåll av de enskilda vägarna sedan 1973 och bör ta sitt ansvar för de felprioriteringar som skett under alla år.
- En ordnad förvaltning som är lika över hela kommunen uppnås genom att prioriteringar kan göras i kommunplanen och skötas av en förvaltning.
- Upphandlade entreprenörer kan planera sina körningar bättre och tomkörningar undviks. Detta ledder till miljövinster och ekonomiska besparingar.

Kostnaderna för att återställa vägarna till det skick som krävs samt förrättningskostnaderna slår hårt mot de redan utsatta hushållen i kommunen. Detta tillsammans med höjda VA-avgifter, utökade VA-

områden med dyra anslutningsavgifter, höjda räntor, höjda taxeringsvärden och bristande kollektivtrafik gör att ytterligare pålagor i form av vägföreningsavgifter och förrättningskostnader gör att orättvisorna mellan centrala Leksand och övriga kommunen ökar.

Leksand vill växa och om vi ska locka nya medborgare till kommunen så behöver vi attraktiva boendemöjligheter även utanför centrala delarna. Om man tänker flytta hit så ser man till flera faktorer. Enligt Kairos Futures rapport om flyttmönster så söker fler en friktionsfri vardag, där saker bara fungerar. Att tvingas sitta i en vägförening är knappast friktionsfritt och kan påverka inflyttningen negativt.

Klimatförändringarna är en realitet som vi måste förhålla oss till. Det kommer värre stormar och skyfall och beredskapen för att kunna laga vägar som spolas bort och göra skyfallsberäkningar och åtgärder för att förhindra sådana katastrofer kan en större aktör lättare hantera.

För att kommunen ska kunna vara huvudman för allmänna platser krävs detaljplaner. Gamla planer i form av stadsplaner, byggnadsplaner och avstyckningsplaner ska enligt nya direktiv digitaliseras och det är då ett ypperligt läge att ändra dessa så vägarna inom dessa planer får kommunalt huvudmannaskap. De områden som idag inte är planlagda bör detaljplaner för endast de berörda vägområdena samt områden där G/C-vägar planeras tas fram.

Då kommunen blir huvudman och vägarna reglerats i detaljplaner så kan kommunen fortsätta utbyggnaden av G/C-vägar utan att ansvarsfrågan för G/C-vägar uppstår.

Kostnaderna fördelas rättvist mellan alla i kommunen genom fastighetsavgifter, skatter och statsbidrag.

**Därför föreslår Bygdepartiet kommunfullmäktige att till kommunstyrelsen uppdra att:**

- Leksands kommun återkallar sin ansökan om vägförrättning för de områden där beslut om GA ännu inte fattats av lantmäteriet.

- Leksands kommun ersätter förrättningskostnaderna för att bilda GA till samtliga fastighetsägare där beslut om bildande av GA redan fattats av lantmäteriet.

- Ändra befintliga detaljplaner till kommunalt huvudmannaskap av vägarna som kommunen haft väghållaransvar för sedan 1973

- Upprätta detaljplaner över vägområden/byar som inte redan ligger inom detaljplaner och inför kommunalt huvudmannaskap inom dessa detaljplaner.

Leksand 2024-01-10

Johan Fändriks
Bygdepartiet